

SZOMBAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hozva: Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyórád, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok, előfizetések és hirdetések a
 száadására nem vállalozik. Kiadóhivatalhoz intézendők.

MEGSZAKADTAK A BEKETÁRGYALÁSOK.

Budapest, január 4. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés nagybizottsága ma folytatta tárgyalásait. Az első felszólaló Westarp gróf konzervatív képviselő volt. Kijelentette, hogy politikai barátai nem mindenben értenek egyet a breszt-litovszki német meghatalmazottakkal. Nyomatékosan kívánja, hogy a 10 napos határidőt a kormány lejártnak tekintse és semmi esetre se ujtsa meg. Gróf Hertling kancellár a következő nyilatkozatot tette: A felszólaló képviselő szíves volt arra emlékeztetni, amit tegnap mondtam, hogy ami mára nézve érvényes, az holnapra esetleg érvénytelen lehet és hogy számolni kell azzal a lehetőséggel, hogy valami közbejöhessen. Ez ma meg is történt. Az orosz kormány a tárgyalásoknak Stockholmba áthelyezését javasolta. Rá kell mutatni arra, hogy a Stockholmban való tárgyalások rendkívüli akadályokkal járnak. Stockholmban nincs meg a közvetlen összeköttetés Berlinnel, Béccsel, Konstantinápolylyal, Szófiával és Pétervárral, ami Breszt-Litovszkban megvan és jól működik. Hozzájárul ehhez az antant mesterkedése, melylyel meg akarták akadályozni a tárgyalást, Stockholmban újabb talajt nyerne. Ezért megbiztam Kühlmann báró külügyi államtitkárt, hogy utasítsa el az orosz kormányt ezt a javaslatát. Időközben megérkeztek az ukrajnai kiküldöttek Breszt-Litovszkba s mi nyugodtan fogunk tárgyalni Ukrajna képviselőivel.

Hozzátette még a kancellár, hogy Pétervárról közölték, hogy az orosz kormány nem fogadhatja el Németország javaslatának I. és II. pontját, mely a területek kiürítésére és a népszavazás végrehajtására vonatkozik. Ezután így folytatta:

— Az orosz sajtó megvádol bennünket, hogy ki akarjuk vonni magunkat a népek önrendelkezési jogára nézve tett ígéreteink teljesítése alól. Ezt a gyanúsítást visszautasítjuk. Mi e két ponttól nem térhetünk el. Azt hiszem uraim, hogy nyugodtan várhatjuk, hogyan fog végződni ez az incidens. Mi hatalmi állásunkra és jogunkra támaszkodunk.

A bizottság ezután befejezte ülését, mert a pártok délután a politikai helyzetről tanácskoztak.

A közös kenyér minisztere.

Sohasem gondoltuk volna, hogy egy liszteszakba egy miniszter belebukjék. Pedig megesett: Hadik miniszter, az Országos Közélelmezési Hivatal vezetője beadta lemondását.

Lemondásának okairól sok mindent beszélnek; a valóságot azonban nem igen írják meg: szegény jó Hadik gróf sok mindenre volna talán való, de miniszternek, pláne közlelmezési miniszternek bizony sehogy sem vált be, hiába képviselte testi súlyával és méreteivel a jóllétet.

A háboru sok miniszteri bársonyszéknek a hátába tüzdelt gombostűket, de talán egyik miniszternek sem jut annyi tüszurás, mint a közlelmezésinek.

A kellemetlenkedők közt első helyen van — ki is volna más? Ausztria. Ott találták ki pihent ésszel a legújabb közös ügyet, a közös kenyéret. Persze osztrák észjárás szerint ez a közös ügy is úgy festene, mint a többi. A közös kenyéret termelje a magyar, fogyassa az osztrák. Olyan formán osztanak ki itt is a szerepeket, mint a közös védelemnél. A védelem

terheiből, a közkatonák vérontásából Magyarországa a nagyobb rész, mi egészítünk ki még osztrák csapattesteket is, ellenben a kitüntetéseknel, a szállítások, a felszerelések hasznánál az osztrák zseb telik meg. A közös kenyérnél is csak a terített asztalhoz volna szíves Ausztria leülni. Arról hallani sem akar, hogy segítene a termelésben is, például olcsó iparcikkkel, gépekkel, ruhával. Szó sincs róla; ellenkezőleg: a magyar gazda járjon a szövetdrágaság miatt lerongyolódó ruhában, dolgozzék toronymagas uzsoráru ipari készítményekkel, de azért adjon mindent olcsón és szövetséges mosollyal köszöntse az osztozkodásnál Ausztriát.

Ausztria pedig, miután magyar kenyérral jóllakott, hálából nyomban gáncsot vet a magyar nemzeti követelések teljesítésének s azután megint követel a magyar kenyérhez magyar pecsenyét is. Sokat és olcsón.

Ezeket a soha ki nem fogyó osztrák követeléseket csak erélyes ember volna képes visszautasítani. Báró Kürthy nem volt miniszter, mégis erélyesen

visszaverte a közös kenyér jelszava alatt ellenünk intézett offenzívákat. Hadik nem tehetett. A mostani kormány-párt azzal támatta az azelőtti kormányt, hogy nem elég méltányos a kedves osztrákokkal szemben s Ausztria volt olyan élelmes, hogy a nagy fordulat után az új kormánytól ezt a követelést igyekezett leszámolni. A mostani kormányt lekötve tartotta ellenlélek korában leszögezett állásfoglalása, megindult a licitálás fölfelé, Hadik egyre többet adott Ausztriának, a sógor még annál is többet követelt, az elégedetlenség fokozódott innen is, tulnan is, végre Hadiknak a két szék közt a földön jutott hely.

Ő maga juttatta oda magát ügyetlen taktikájával.

Másik baja volt Hadiknak: a sok, balkézzel készült rendelet. Soha annyi fonák rendelet napvilágot nem látott nálunk, mint a háboru alatt a közelítés kérdésében. Későn és rosszul szabályozni: egészen megszokott dologgá vált. Itt is külön legénynek bizonyult Kürthy. Kevesebb irkafirkával több eredményt tudott felmutatni.

Ez is ok lett volna a lemondására. Ha a miniszter nem tud eredményt

felmutatni, adja át a helyét ahhoz értő embernek.

Budapesti tudósítónk jelentése szerint azonban a bukásra jól megérett Hadik — egy fel nem bontott táviratba bukott bele. Nem jelent meg a királyi audiencián, melyre fölrendelték, mert nem bontották fel a kabinetiroda sürgönyét. Gróf Hadik János megbukhatott volna mint Ausztria áldozata, parádében, megbukhatott volna mint rossz rendeletgyártó szármalasan, de csak egy táviratba bukott bele — komikusan.

Erről a miniszterbukásról valamikor még vigjátékot fognak írni.

Tudósítónk Hadik János bukásának körülményéről a következőket jelenti:

Miért bukott meg Hadik János gróf?

Megbukott egy demokrata miniszter. Hadik miniszter fel akarta használni a Szilveszter éjét, hogy feledje azokat a gondokat, amik vállára neheztednek élelmezésünk miatt. Szilveszter estéjén minden demokrata polgár szabadul a gondoktól. Így tett a demokrata miniszter is.

December 31-ikén elutazott vidéki birtokára, de egyuttal intézkedett, hogy a címére érkezett táviratokat *utána ne küldjék*. Ez zavarta volna a minisztert. De egyuttal intézkedett arról is, hogy táviratait *senki fel ne bontsa*. December 31-ikén tehát szünetet tartott a közlélmzési hivatal.

Közben azonban az történt, hogy a közlélmzési miniszterhez olyan távirat is érkezett, a melyet okvetlenül föl kellett volna bontania, még ha akármennyire pihenőt adott is magának Szilveszterre: *a kabinetirodából érkezett sürgős távirat* Hadik miniszter címére, melyben audienciára hivaták a közlélmzési minisztert a nem teljesített élelmiszter szállítások ügyében. A miniszter parancsa azonban, parancs: a táviratot senki nem merete felbontani, annál kevésbbé továbbítani, ott hevert az felbontatlanul a miniszter asztalán.

A király pedig dolgozó szobájában várta a minisztert a kitűzött időben. Várta, várta, Hadik azonban nem jelent meg. Ő felsége a várakozás után felhívta a közlélmzési hivatalt, beszélni akart a miniszterrel, mire jelentették neki a miniszter elutazását.

Gróf Hadik János miniszter, mikor meghallotta, hogy a király audienciára hívta, kihallgatásra jelentkezett a királynál, hogy mentségét előadja. A király azonban *nem adott alkalmat a magyarázatra* s a miniszter benyújtotta lemondási kérelmét s a tegnapi minisztertanácson már nem vett részt. Utódjául Tabajdy Kálmán altábornagyot emlegetik, akinek kinevezése legközelebbre várható.

Grecksák miniszter lemond. Budapesti tudósítónk jelenti: A 8 Órai Ujság írja: Grecksák igazságügyminiszter lemond állásáról. Utódául Ráth Zsigmond kurai tanácselnököt fogják kinevezni, akit miután Vázsonyi Vilmos újra elfoglalja az igazságügyminiszteri széket, a kuria másodelnökévé fognak kinevezni.

31 hónap a hadifogságban.

— A katonai parancsnokság engedélyével. —

Mint csererokkant érkezett meg olasz fogságból S. I. hadnagy, S. V. itteni iskolai igazgató testvére. 1915 decemberben került szerb fogságba s majd két évi szenvedés után szabadult. A 32 éves fiatal ember legalább 45-nek néz ki, alakja meggörnyedt, arca színtelen s nagy szenvedés apáthiája van az arcán.

Hosszu szenvedéseiről a következőket mondotta el tudósítónknak:

— Az első szerbiai offenzíva idején hadosztályom a centrumon nyomult előre diadalmasan, s mi mitsem sejtve nyomultunk előre. Egyszerre elvesztettük összeköttetéseinket, de mi azért nyomultunk tovább. Kragujevac felett egy magaslatot foglaltunk el, ahol 3 szerb ezred és 26 ágyu került a kezünkbe.

Megkezdttük a visszavonulást. Egy hegylábához érve, szerb osztagot vettünk észre, mely közeledtünkre karjait feltartotta a megadás jeléül. Parancsot adtak ki, hogy ennek dacára lőjük őket, mert már sokszor sikerült a csel, hogy törbe csaltak s közelből kézi gránátot dobtak közénk. Megsemmisítettük a szerbeket s vonultunk tovább. Egyszerre kiértünk a síkságra s ime egy hosszú csatavonal terült el előttünk. A nap sugar csillogott a fegyvereken. A merre a szem látott, mindenütt puskacsó meredt felénk. A szerb hadsereg volt, mely hátunk mögé került. Végünk volt.

Nisbe vittek bennünket, mely fel volf lobogózza s örömtől ujjongott. Bajtársaink már ott vártak bennünket. Nagyon meg voltak lepve, hogy ily későn érkezttünk. Ekkor tudtuk meg, hogy őket már egy nappal előbb elfogták. Hadseregünk centrumát törték át a szerbek.

Velünk, tisztekkel elég jól bántak a szerbek.

Aztán megkezdődött az egyhangu, szomorú fogság. Minket elválasztottak a legénységtől. Helyzetünk nem volt éppen jó, de a legénységé borzasztó volt.

Kazár erkölcsök.

Mi elzárva mindentől, magunk élelmeztük magunkat fizetésünkéből, ami rendszeren kijárt. Kantinosunk volt, akit magunk választottunk ki a saját katonáink közül. Egy zsidó kereskedő volt ez, aki ruthén vidékről való volt. Igazi kazár fajta, amilyenek a szegény felvidéki népet tönkre tették, úgy hogy kormányintézkedéssel kellett rajtuk segíteni. Ez a kazár majdnem tönkre tett bennünket. Pár hónap mulva már 500 dinár adóssága volt a tiszti kantinnak.

Ekkor tisztársaim engem választottak meg kantinosnak. Átvettem az élelmezést s megparancsoltam a volt kazár kantinos közlegénynek, hogy előttem nyissa fel a ládáját. Vonakodott felnyitni, de aztán engedelmessékedett. 5000 dinár megspórolt pénzt találtam nála elrejtve, amit pár hónap alatt tett félre havi 30 dinár fizetéséből. Meglopott bennünket. Volt egy testvére is a kazárnak, egy cukrász s annak egy jó barátja, egy zsidó borbély. Mindeniknél 2500—2500 dinárt találtunk elrejtve. Ez a konzorcium összefogott

a mi kirablásunkra, 10000 koronát tudtak ellopni ily rövid idő alatt. Azonkívül nagy tömeg cukrot találtunk náluk a padló alá rejtve és sok teát és kávét. Aztán tudtuk meg, hogy az ellopott cukrot, teát, kávét árusították a tisztek között.

Magam eszközöltem a bevásárlásokat. Kijártam a piacra s marhákat vásároltam, miket levágattam. Volt egy szerb szállítónk, aki ellátott mindennel olcsó áron. A fizetést aranyban kellett eszközölnöm. A bankban beváltottam pénzünket aranyra s azzal fizettem. De a bank ajtajában már várt a csendőr, aki a szállítótól azonnal elvette az aranyakat s visszavitte a bankba, nehogy az aranyakon tudjon a szállító. Csak az arany ársióját fizettették meg velünk. Csak a főzélékféle volt roppant drága. Egy szál petrezselyem egy dinár volt, de a husféle olcsó volt.

1915 október 15-én érezhetővé vált a mieink offenzívája s akkor az egész fogolytábort utnak indították Görögország felé. 80 kilométert tettünk meg az Ochrida-tó felé, mikor a szerb előőrsök értesítettek, hogy a bolgárok elválták előttünk az utat. Vissza kellett fordulnunk Szerbia belseje felé s akkor megkezdttük menetünket Albánia felé.

A halál országutja.

Már hidegre fordult az idő s mi rongyos ruhákban szétmállott cipőkben folytattuk az utat. 2500—2800 méter magas hegyeken át vezetett az ut. Hó takarta be az egész tájat s mi rettenetes hidegben vánszorogtunk előre. Előttünk a szerb hadsereg trénje, utána fogoly legénységünk s végül a tisztek csapata. Utnak nyoma sem volt sehol, mindent betakart a hó. A mindent ellepő hóból egy-egy kiemelkedő megdermedt kar nyult fel, egy a hótakaró alól kimaradt láb jelezte csak az utat.

Két hónapon át tartott ez a rettenetes ut, de az egész idő alatt csak kétszer kapunk kenyeret. Két hónapig csak fűvet főztünk s a néhol a hó alatt megfagyott tökök a mezőről. Pénzért sem lehetett semmihez jutni. Így érkezttünk el Albánia határához. Itt már lehetett valamit venni a pénzünkért. Azonban a papirdinárnak nem volt semmi értéke, azt nem fogadta el senki. Szerencsére én, mint élelmező tiszt jól gazdálkodtam. Kifizettem a tiszti kantin 5000 korona adósságát s mikor leszámoltunk a szállítóval, még 4000 dinár feleslegünk volt, amit szétosztottam a tisztek között. A pénzt beváltottam ezüst dinárookra még Nisben, sőt nekem sikerült még 15 darab aranyat is megszereznem. Ez mentett meg bennünket Albániában. Az ezüst és arany pénzt elfogadták Albániában s nem éhezttünk többé oly nagyon.

Ut a mocsarakon át.

Mikor Albánia határához érkezttünk, egy török templom erkélyszobájába szállásoltak el bennünket. Egy közepes szobába 200 tiszte. Itt töltöttük az éjét. Az elcsigázott tisztek csak nagy kinnal vánszorogva haladtak s rettenetesen megizzadtunk, s az áizzadt ruha összefagyott rajtunk. Az erkélyszobába zsufolva felengedett a fagyos ruha s csakha-

mar gőzölgött rajtunk. Lefeküdni nem lehetett, ahhoz tulsokan voltunk a szobában, hanem egymásnak dőlve aludtunk állva. A szoba levegője rettenetes bűzös volt az izzadságtól és az elhasznált levegő fullasztott. Másnap reggelre átizadva, csuron vizesen hajtottak ki bennünket az udvarra, ahol 25 fokos hidegben gyülekeznünk kellett.

Két óra múlva tovább mehettünk, de már akkor a vizes ruhánk csonttá volt fagyva rajtunk. Mikor léptünk, a ruha csörgött rajtunk s a köpenyegét nem lehetett begombolni, mert nem lehetett behajlítani, annyira összefagyott.

Ezután következett az ut legrettenesebb része. Durazzó felé tartottunk, de csakhamar vissza kellett fordulnunk, mert csapataink már Durazzót fenyegették. Így indultunk Valona felé, át a Szkumbi folyó által alkotott mocsarakon, most 3 napig mentünk a mocsarakon át. A víz néhol térdig ért, de máshol derékig, sőt mellig és gyakran usznunk kellett. Kiemelkedő szárazföld sehol, úgy hogy csak a magasra nőt zombékokon alhatunk.

A rettenetes viszontagság elviselhetetlen volt, az emberek egymás után hullottak el, a fáradtságtól halálra válva. Aki kidőlt, annak a részére nem volt segítség sehol. Így érkeztünk végre Valonához, ahol azt hittük, hogy vége szakad végtelen nyomorúságunknak.

Mikor eljutottunk Valonába, kiűtött soraink között a kolera. Hajóra szállítottak bennünket, hogy Olaszországba vigyenek. Így érkeztünk meg Asinara szigetére, ahonnan legénységünk egy részét Tuniszba, más részét Franciaország kikötőibe vitték, ahol a legnehezebb kikötői munkákra alkalmazták.

Buvárhajó a láthatáron.

Asinara szigetéről Pocto Ferrajoba kerültünk, hol egy körülkerített helyen laktunk magas kőfalakkal elzárva. Egyszer ágyulövések zaja vert fel bennünket komor melázásunkból. A kőfalakhoz siettünk s felkapaszkodva egyik buvárhajónkat láttuk, mely elsüllyesztette az olaszok három hajóját, melyek szemünk előtt süllyedtek el. A buvárhajó 16 lövést adott le a közelünkben levő vasművekre s aztán távozott anélkül, hogy rá egy lövés történt volna. Az olaszok az ágyulövések hangjára eszeveszetten futottak el az ágyuktól. Őreink nagyon haragudtak reánk, mert azt mondták, hogy egy fogoly tengerész tisztünk adott jelt buvárhajónknak a támadásra.

Ez a tengerész tisztünk nem volt képes elviselni a fogságot s háromszor kísérletet meg szököst. Mindannyiszor elfogták. Kijelentette, hogy negyedszer is megszökik. Az olaszok ezután 4 szuronyos őrral őriztették bárhová ment. Egy éjjel áttörte a szoba mennyezetét, kijutott a padlásra, onnan a kéményt törte át s azon keresztül a háztetőre jutott s a házak tetején át végképp megszökött. Ezentúl minden fogoly tisztet két szuronyos őrs kísért, hogy el ne szökhessünk.

A szomorú fogolytábor.

Később közülünk kétszáz tisztet, engem is C. Umbrába vittek egy fürdőhelyre, mely körös-körül hegyekkel van körítve. Itt, távol mindentől élünk szomorú, egyhangú örömtelen életet. Többet kicseréltek közülünk, s

hire járt, hogy lassankint mindannyiunkat ki fogják cserélni turnusokban. Végtelen levertség uralkodott a fogoly telepen, s mikor egy-egy csapat elhagyta a fogolytábor, hogy haza menjen, a többiek annál inkább szenvedtek, akiknek még maradniuk kellett. Mindig ugyanaz a kényszer társaság elviselhetetlen volt a fogoly tisztekre. Nem kellett nekünk szórakozás, de nem is volt semmi. Munka nélkül ödöngtünk a fogolytáborban. Lapok nem érkeztek hozzánk. Olasz lapokat kaptunk, de azok olyan hamis diadalhírekkel voltak tele, hogy undorodtunk tőlük.

Elképzelhető az örömünk, mikor nem sokára hetőnk az őrség parancsnoksága elé hittak s tudtukra adták, hogy készüljünk, mert Comóba szállítanak. Tudtuk már mit jelent ez: a svájci határra megyünk, s s onnan Svájcra át haza. Nagy örömmel jöttünk le s elbeszéltek megszabadulásunkat a jó törzsorvosnak. Ez sirva borult ránk s akkor beszélt el, hogy ő kérte, hogy bennünket szabadítsan meg. Meghatva kérdeztük meg tőle, hogy mért nem magát szabadította meg, mire azt felelte, hogy neki még maradnia kell, mert nem akarja itt hagyni társainkat, akiket egyedül ő vigasztal.

Az oroszok semleges területen akarnak tárgyalni.

Budapest, január 4. (Saját tudósítónktól.) *Breszt-Litovszkából jelentik a Magyar Távirati Irodának: Az orosz delegáció elnöke folyó hó harmadikán táviratot küldött a központi hatalmak Breszt-Litovszkban lévő meghatalmazottainak, akiknek javasolja, hogy az orosz köztársaság kormányának határozata alapján semleges külföldön folytassák a tanácskozásokat. A szövetséges hatalmak delegáltjai e hónap negyedikén válaszképpen azt táviratozták Joffe urnak, hogy visszautasítják a tanácskozások helyének megváltoztatását, minthogy kötelezően kimondatott, hogy a tárgyalásokat legkésőbb folyó hó ötödikén Breszt-Litovszkban fogják ismét megkezdeni.*

Az oroszok csak időt akarnak nyerni.

Budapest, január 4. (Saját tudósítónktól.) *Berlinből jelentik: Berlini politikai körök felfogása szerint be kell várni, vajjon az oroszok ezen magatartásukkal, mit most váratlanul tanúsítanak, miként egyeztetik össze azt, amit eddig tanúsítanak. Mivel ma lejár a 10 napos határidő, amit az ántátnak szántak és minthogy Németország nem tárgyalhatott volna ezen határidő meghosszabbítása felől, lehet, hogy az oroszok így akarják kikényszeríteni a határidő meghosszabbítását és ezután ismét fel fogják venni a béketárgyalást. Bármint álljon a dolog, kétségtelen, hogy a tárgyalások megszakítása az ántánt áskálódásának eredménye.*

Trocki támadta Németországot.

Budapest, január 4. (Saját tudósítónktól.) *Berlinből jelentik: Az ideérkezett Reuter-jelentések már előre sejtették a készülődő eseményt. Először úgy lehetett ezt tekinteni, mint angol hazugságot, míg most valóban bizonyult a jelentés lényege. Az eltérések főoka a Lengyelországot, Litvániát, Kurlandot érintő vitás kérdésekben rejlik. Maga Trocki a szovjetek utolsó ülésén erősen támadta Németországot, mely — szerinte — be akarja csapni Oroszországot és ezt mondotta: Mi azt követeljük, hogy Lengyelország, Litvánia, Kurland minden fenntartás nélkül dönthessenek saját sorsuk felett és hogy ezt a jogot a középhatalmak is elismerjék.*

A kancellár bejelentése rendkívüli izgalmat keltett.

Budapest, január 4. (Saját tudósítónktól.) *Berlinből jelentik: A bizottság ülésén rendkívüli izgalmat keltett a kancellár bejelentése. Az elnök közölte, hogy a bizottságot kizáróan azért hívták össze, hogy a folyamatban levő béketárgyalásról tanácskozzék. Mivel a tanácskozások megszakadtak, a bizottság bezárta ülését, mert feleslegessé vált a további ülés.*

A szabadulás.

Rómán át kísérték bennünket, de az örök várost csak távlatban láthattuk. Svájc határán találkoztunk az egész rokkant szállítmánnyal s velük együtt léptük át a határt. Svájcban rendkívül kedvesen fogadtak bennünket, minden állomáson elhalmoztak bennünket minden jóval, vonatunk virágdiszbe öltözött, hogy nem látszott a sok virágtól. Bankett volt a tiszteletünkre s örömtől ujongó tömeg várt mindenütt reánk, mely csokoládéval és cigarettával töltötte meg zsebeinket.

Végre elértünk az osztrák határra s onnan Budapestre mentünk. Jellemző arra a nyomorra, mely megviselte idegeinket, hogy nem hittem szabadulásomban, csak akkor midőn végre Budapesten voltam. Elvesztettem minden önbizalmamat, lelkierőm semmivé lett s nem tudtam hinni, hogy csakugyan hazakerülök még valaha. Budapestig mindig attól féltem, hogy valami vasuti szerencsétlenség fog történni velünk, mert lehetetlen, hogy épen kerüljünk haza s vége lehessen annyi szenvedésnek. Csak Budapesten hittem el, hogy csakugyan vége van a szenvedéseknek s én viszont látom szeretett hazámat.

Aranyékszer-zugbörzék a nagyváradai kávéházakban.

Zálogosok visszaélései.

A nagyváradai ékszerészek az aranyinség idején arra a kellemetlen tapasztalatra jutottak, hogy nem juthatnak aranyhoz, mert a régi ékszereknek se hire, se hamva, senki sem nyitja be az ékszerrel kereskedők s aranyművesek ajtaját, hogy törött vagy ócska aranyat kínáljon vételre. Kutatni kezdték ennek okát s rájöttek, hogy egyes kávéházakban valóságos zugbörzék keletkeztek, ahol harcstérrel hazatérő katonák a lopott vagy rabolt ékszereket magas áron vesztegetik el ékszerügynököknek, akik aztán eladják ismerőseiknek és kiszemelt áldozatuknak, esetleg rá is szedik ezeket, mert hamis ékszereket sóznak a nyakukba.

Mivel az ipartörvény az ékszerekkel való hálalást kifejezetten tiltja, az ékszerészek, aranyművesek és ékszergyárosok memorandumba foglalták panaszukat s azt a főkapitány elé terjesztették. Ebben megjelölik a kávéházakat, ahol nemcsak a vendégek, hanem a főpincérek is ékszerrel kereskednek s hallatlan visszaélést üznek. Ezek közt van két Szent László-téri s egy Bémer-téri kávéház, az ékszer-zugbörzék helye, ahova a katonák már beszokott s ha hazajön, odaviszi a magával hozott ékszereket. Budapestben ezeknek a zugbörzéknek ellenőrzésére külön detektívcsoportot szervezett az új főkapitány s ezek minden katonát és civilt felelősségre vonnak s ha ékszerrel gyanítanak nála, igazoltatják és megmotozzák.

Panaszt tettek ezenkívül *Harrak* nevű ügynök ellen, aki nagyban kereskedik ékszerekkel, de mint hivatalos helyről értesülünk, *Harraknak* iparengedélye van az ékszerkereskedésre, amelyet a kávéházban is gyakorolhat, de nem hálalhat ékszerekkel. Nagyobb baj, hogy a zugbörzén egyesek ékszereket vesznek s átalakítják azokat.

A másik panaszuk az ékszerészeknek a zálogházak ellen irányul.

Ezek nemcsak a nálunk elhelyezett ékszerekkel kereskednek, hanem új ékszereket is tartanak, ami törvénybe ütköző. A zálogházak ellen másként is nagy a panasz, az árverésen, amelyet a ki nem váltott ékszerekre tartunk, egy kartell jelenik meg, a mely ismert tagokból áll s ahol ezek megjelennek, ott más nem tud vásárolni, mert nem jut hozzá. Még az idegen is, aki lejön Budapestről, kénytelen ebbe a kartellbe beállni, ha ékszerhez akar jutni.

Idegen nem is megy ezekre az árverésekre, talán azért, mert nem eléggé nagy a meghirdetés nyilvánossága s a közönség, különösen az erőteljesebb férfiak, nem tudják, hogy ott igen szép ékszereket lehet kapni olcsó áron, amihez hozzájuthatnának, ha az árverési hiénák közt szétütnének. Olykor *Jánossy Gyula t. főkapitány* és *Darabanth Ferenc t. felügyelő* vesznek részt az ilyen árveréseken, de ez nem módja a kartell megfékezésének, ellenkezőleg, a kartell vigyáz, hogy a rendőrtisztviselők vásárlásainál ne látatlankodjék senki, s ilyenkor nem is licitálnak. Mi azonban nem szeretjük, ha a tisztviselő, — bár az árverés mindenki részére nyilvános, — addig résztvesz ilyen

zártkörű árveréseken, míg az *árverési csarnokot* nem létesíti a város s ezzel az árverések kijátszhatóságát egyszersmindenkorra lehetetlenné nem teszi.

Az ékszerészek, aranyművesek és aranykereskedők, *Szilágyi Géza*, *Schmutzler János*, *Deutsch Simon*, *Mayer Ödön*, *Lorbeer Bernát*, *Boros I.*, *Kolosváry Sándor*, *Kálmán Sándor*, *Pollatschek S. stb.* ezek alapján kérték, hogy az engedély nélküli ékszerkereskedést, ékszerekkel való hálalást, továbbá a régiségkereskedőknek új ékszerekkel való kereskedését tiltsa be, a zálogházakat rendszabályozza meg s a régiségkereskedők hihetetlen mesterkedéseit tegye vizsgálat tárgyává s különösen a zálogosok azon módszerét, hogy nemcsak a náluk maradt ékszereket adják el, hanem akkor, mikor az aranyékszer tulajdonosa ki akarja váltani az ékszert, hogy eladja, rá kölcsönt adnak, s esetleg *kéz alatt megvásárolják az ékszert.*

A rendőrség az eseteket bevizsgálta s a kérvényt az iparügyosztályhoz terjesztette fel. *Dajka Endre* dr. rendőrkapitány, akit megkérdeztünk, ezt mondotta:

— A kereskedők panaszát hozzám tették át, de a bűnügyi vizsgálat eredményét rejtő iratokat elfelejtették nekem átadni, pedig enélkül nem intézkedhetem. Ezért a vizsgálat eredményének közlése végett átírtam a bűnügyi osztályhoz. Egyelőre az tény, hogy hálalni nem szabad ékszerekkel.

Mint értesülünk, az arany ára esett s így az arannyal dolgozók újból kényelmetlen helyzetbe jutottak, mert a drága áron vásárolt aranyat olcsóbban kellene adni. Az arany grammja 11 korona eladásnál, kiskereskedőnél 12 korona. A fazonra keveset fizet a közönség. Tetejébe aztán jönnek az aranyharácsolók, akik elszedik a mesterség folytatásához szükséges aranyat is.

Báró Lukachich Géza tábornok Nagyváradon.

A Monte San Gabriele hőse, a többszöriösen kitüntetett kiváló hadvezér, a *Mária Terézia-rend lovagja*, báró *Lukachich Géza*, a híres 20. honvéd hadosztály — melybe a mi 4-es honvédek is tartoznak — parancsnoka holnap, azaz vasárnap Nagyváradra érkezik abból az alkalomból, hogy dr. *Magyar Lajos* előadásán részt vehessen.

Dr. *Magyar Lajos I. o. főtörzsorvos* ugyanis fényképfelvételt eszközölt a Monte San Gabrieléről és az ott lefolyt véres harcokról s ezen felvételeket vetített képekben egy előadás keretében a nagyváradai publikumnak is be akarja mutatni. Az előadás jövedelme azon alapot fogja gyarapítani, amelyet *Augusztus főherceggasszony* a 20-ik honvédhadosztály elesett hőseinek, hátramaradt özvegyei és árvái javára létesített, így tehát helyi vonatkozása is van a dolognak, amennyiben, fájdalom, a mi honvédek közül is sokan lelték dicső halálukat a San Gabrielén.

Meg vagyunk róla győződve, hogy városunk minden számot tevő embere igye-

kezni fog megjelenni az előadáson, melylyel nemcsak magának fog első rangú élvezetet szerezni, hanem a jótékony alapnak juttatott filléreivel, annak nemes intenzívét segíti elő.

Az előadás a *Katholikus Körben* vasárnap este 6 órakor kezdődik és tart 8-ig. Belépti díj *Zsöllye* 3 korona, *Zártszék* és *Erkély* első sor 2 korona, a többi ülő és álló jegyek ára 1 korona. Fentartott helyek a *Katholikus Körben*, a többi jegyek a *Hegeudis-hirlapirodában* kaphatók.

Nem kell politika a városi közgyűlésben.

A városi közgyűlés előkészítése.

Nagyvárad város tanácsa, mint állandó választmány tegnap tartott ülésében foglalkozott a csütörtökön tartandó városi közgyűlésre kerülő ügyekkel.

A közgyűlésen sorra kerül a szakbizottságokban megüresedett helyek betöltése. A jogügyi szakbizottságból dr. *Perczel Adolf* és dr. *György Ernő* kimaradtak, mivel ez évben nem tagjai a város törvényhatósági bizottságának.

Helyettük a tanács dr. *Stern László* és dr. *Bleyer Endre* bevételét ajánlja a jogügyi szakbizottságba.

A községi iskolaszékben megüresedett a *Petry Gyula* helye. E helyre dr. *Gedeon Alajos* főreáliskolai igazgatót ajánlja a városi tanács.

Ujra alakítják még az igazoló választmányt, a kijelölő választmányt, a számonkérőszéket és az adófelszólamlási bizottságot, de ezeknél előreláthatólag az eddigi tagok maradnak.

Kolozsvár város pártolás céljából megküldötte a kereskedelmi és vámszerződésnek, valamint a bankszabadalomnak Ausztriával hosszuidőre való megkötése ellen a kormányhoz és a képviselőházhoz intézett feliratát. A városi tanács indítványozza, hogy térjenek napirendre az írat felett.

Éppen így napirendretérést javasol a tanács *Máramaros* megyének a cseh támadások visszautasítására irányuló felterjesztése felett.

Azt hisszük azonban, hogy ez a javaslat nem megy csak úgy simán keresztül s lesznek felszólalások *Máramaros vármegye* felírata mellett.

Sopronvármegye pártolását kéri azon felirattal, hogy a kormány hasson oda *Oroszországnál* és *Romániánál*, miszerint a *Moldvában* és *Besarábiában* élő magyarok gyermekei magyarul tanulhassanak. — A városi tanács abból indult ki, hogy amint mi nem engedhetjük meg más államok beavatkozását belügyeink intézésébe, úgy mi sem avatkozhatunk be más országok belső ügyeibe. Ezen szempontok figyelembe tartásával javasolja a tanács, hogy térjenek napirendre a felirat felett. No nálunk ugyan nem sokat gondolnak a magyarságra nézve veszendőbe menő testvéreinkkel. Ne csodáljuk aztán, ha csakugyan pusztulunk, veszünk.

A hatósági cipőjavító műhely felállítására kötött újabb szerződést, amelylyel az előbbi szerződés némileg módosítást szenved, a közgyűlés elé terjeszti a tanács.

Előterjeszti továbbá a tanács a törvényhatóságnak a községi tanítók háborus segélyére nézve. A községi tanítók ugyanis kevesebb háborus segélyben részesülnek az állam részéről, mint az állami tanítók, miért is a tanács javasolja, hogy a különbözeti összeget a városi pénztárból fizessék ki a községi tanítók részére.

Az ujonnan rendszeresített két árvaszéki ülnöki állásra, esetleg e két állásnak betöltése folytán megüresedő állásokra a pályázat kiírását javasolja a tanács a közgyűlésnek. Így a februári közgyűlésen ejtik meg a választásokat.

Hlatky Endre emlékezete.

A csütörtöki közgyűlésnek kegyeletes mozzanata lesz a városi tanács indítványa, illetve bejelentése, amelylyel néhai Hlatky Endre évtizedekig volt bizottsági tag, majd a város főispánja emlékének áldoz.

Javasolja a tanács, hogy néhai Hlatky Endre emlékeztére a város alapítványt létesítsen, amelynek évi 500 korona kamata szegény tanulók részére ruhabetételek fordíttassék.

Bejelenti továbbá a tanács, hogy Hlatky Endre érdemeinek elismerésül a Zöldfa-utcát Hlatky Endre-utcának nevezte el.

A csütörtöki közgyűlés tehát, ezekből ítélve, elég érdekes lesz.

A temető-utcai kert titka.

Bórbánya a föld alatt.

Besugás utján tudomására jutott a rendőrségnek, hogy a Temető-utcán egy kertben petroleumos hordó van elásva, az bizonyára lopásból származik.

A feljelentés alapján Dienes István és Méhes Lajos detektívek megjelentek a helyszínen. Bementek a feljelentett egyénhez, bizonyos Kirvány Demeterhez, aki a vasutnál van alkalmazva. Kirváynak nem mondták meg jövetelük célját, hanem két ásót kértek.

— Minek az uraknak ásó? érdeklődött a vasutas.

— Sose törődjék vele, csak adja ide az ásókat ha van.

Kirvány egy ólhoz vezette a két detektívet és onnan két rozsdás ásót vett elő.

Dienes és Méhes magukhoz véve az ásót egyenesen a kertbe mentek s ott két almafa között ásni kezdtek. Szorgosan folyt az ásás, egyszer csak a Dienes István szerzője valami kemény tárgyba ütődött; nem sokára már látszott, hogy hordó van a földben.

Kirvány hol sápadt arccal, hol meg tűzvörösen szemlélte a munkát s mikor egy petroleumos hordó került ki a földből, már zöldbe játszott az arca.

A hordó üres volt, de látszott rajta, hogy nem régen ürítették ki belőle a petroleumot.

Dienes és Méhes detektívek tovább folytatták az ásást a hordó helye körül s rövidesen egész halom bőrre, még pedig finom talpnak és csizmának való bőrökre akadtak, sőt találtak olyan bőrt is, amelyet vasuti kocsik üléséről szabdaltak le. A bőr, amit ta-

láltak, közel 20 kilogrammot nyom, a legjobb minőségű.

Kirványt a bőrökkel és a petroleumos hordóval előállították a rendőrségre, ahol tartóztatásba helyezték.

A nyomozás során több tettestárs is kézrekerült, akik ellen szintén folyik az eljárás. Az utóbbi időben ugyanis a vasutnál nagyon elharapódzott a petroleumlöpés, most valószínűleg egész tolvajszövetségnek nyomára jön a hatóság.

Zeneszerző, mint a Zöldségközpont igazgatója.

A budapesti Zöldségközpont igazgatójává, mint ismeretes, Mezössy Béla dr földművelésügyi miniszter Kálmán Jenő Ákos zene-tanárt nevezte ki. Az új igazgató szakember a zenében, de zöldséggel, — mint Nagy Ferenc államtitkár kérdésére bevallotta, — csak főzött állapotban foglalkozott, gyümölcsessel pedig befőzve.

Nagy protekciója lehetett Kálmán Jenő Ákosnak, hogy kinevezték azzal a jelszóval: kellő helyre a kellő tehetségeket. Azt hitték, hogy majd az ő kedvverítő melódiái mellett elfelejtjük azt, hogy zöldségre is szükségünk van, s majd az ő szerzeményeivel fogjuk magunkat kárpótolni.

Hogy az ilyen szakértelmetlen igazgató mellett mi megy végbe a Központban, arra jellemző a dió esete. A diót is a Zöldségközpont hatáskörébe utalták s elrendelték a dió rekvirálását.

Harminc gazdag bizonmányost keritettek, akik hajlandók voltak vagononként 8000 korona jutalék megtérítése mellett a diót rekvirálni. Ezek 3 koronát fizetnek a termelőnek, s 3 korona 80 fillérért adják át a Központnak. Vagononként 4500 korona tiszta haszna van a bizonmányosnak.

Egy-egy bizonmányos átlag 30 vagon rekvirált, tehát 135.000 koronát keresett a dión a mi gyomrunkra. Az üzletből teljesen kizárták a kereskedelmet s aki mégis foglalkozott vele, annak a bizonmányos vagononként 500 koronát adott, neki pedig 4000 korona maradt. Mi ez?

* **A tőkekamatadó alá eső jövedelmek bevallása.** A kölcsön adott tőkék kamatjövendelmét január 20-ig kell bevallani tőkekamatadó alá a pénzügyigazgatóság most kiadott hirdetménye szerint. Az adó a múlt évben élvezett kamatok után vetik ki, tehát az 1917. évi kamatjövendelmét kell bevallani. A vallomási ivateket január 20-ig kell beadni a városi adóhivatalnál.

* **A III. és IV. oszt. kereseti adó alá tartozó jövedelem bevallása.** A pénzügyigazgatóság közhírré teszi, hogy január 20-ig kell benyújtani a vallomásokat mindazoknak, akik ebben az évben kerülnek III. osztályú kereseti adó alá. Akik már az előző években is meg voltak róva III. osztályú kereseti adóval, nem tartoznak most vallomást adni, mert az 1916. évi adójuk újabb kivétel nélkül is érvényben marad 1917., 1918. és 1919. évekre. Ugyancsak január 20-ig tartoznak bevallani IV. osztályú kereseti adó alá tartozó jövedelmüket mindazok, kik 80 koronánál több havidíjat huznak. A bevallásukat január 20-ig a városi adóhivatalnál kell benyújtani.

..HIREK

* **Dr Karácsonyi János történelmi műve a katonák körében.** Soós Elemér honvédezzredes 50 példányban rendelte meg dr Karácsonyi János c. püspök nemrégiben megjelent hatalmas történelmi művét, melynek címe: „A magyar nemzet történelmi joga hazánk területéhez a Kárpátoktól az Adriáig”. A budapesti 1. honvéd gyalogezred lábadozó osztagának legénységéből 50 főnyi legénység jelentkezett az ezredesnél, kérve, hogy részükre rendelje meg ezt a művet, mely a haza területi épségének nagyszerű védelme. Dr Karácsonyi János készséggel tett eleget a megrendelésnek s kedvezményes áron bocsátotta könyvét a hazafias, derék magyar honvédek rendelkezésére, hogy abból még jobban megerősödjék s öntudatosabbá válják a hazához való rendületlen ragaszkodásuk.

* **A föld- és házbirtokot terhelő kamatok bevallása.** A pénzügyigazgatóság figyelmezteti a közönséget most kibocsátott hirdetményében, hogy a föld- és házbirtokot terhelő kamatterhek vallomását január 1—30-ika közötti időben kell beadni a városi adóhivatalnál. A kölcsönrel terhelt ház vagy földbirtok általános jövedelmi pótdíjából levonandó az ingatlan terhelő adósság után az előző évben fizetett kamat 10 százaléka. Ezt a kedvezményt csak az élvezheti, aki ezt a kamatterhet ebben a hónapban bevallja. A városi adóhivatal elismervényt ad a beadott vallomásról.

* **A Kath. Növédő Egyesület értekezlete.** A Kath. Növédő Egyesület január 7-én, hétfőn d. u. fél 6 órakor a Szt. László menedékházban rendes értekezletet tart. Ezen értekezletre csakis a működő tagok és a Szociális Missziótársulat nagyváradi Leányklubjának tagjai hivatalosak. Tekintve a tárgyak fontosságát és azt a célt, amelyet ezen értekezletek szolgálnak: az egyöntetű működés és a szociális érzék fejlesztése; az elnökség óhajtja, hogy a meghívottak teljes számban jelenjenek meg.

* **A városi árvák karácsonyfájára.** A városi árvaházban nevelt árvák és hadiárvák karácsonyfájának céljaira az árvaház gondnokságához a következő adományok érkeztek: Gróf Széchenyi Miklós 100, dr Grócz Béla 30, dr Lányi József, dr Karácsonyi János, dr Brém Lőrinc, Baumeiszter Ernőné, Isten nevében 20—20, dr Bundala Mihály, Spett Gyula, Lopussny Gyula, Karácsonyi Alfréd, Weiszlovits Emil, W. Gy. 10—10, Barna Jenő, Weiszlovits Lajos 6—6, Róth Miklós, Fehér Gyuláné, Lőrincz Mór, N. N., N. N., N. X. 5—5, Balázsházyiné, Zboray Gyula, Lebovits Rudolf, Haas Lipót, dr F. K. 4—4, Smutzler János, Rigler-féle r. t., Kolozsvári Sándor, Sonnenfeld Adolf, Friedlander Herman, Horváth Béléné, Lecl-Össi István, N. N. 2—2, Boros Elza, H. F. F., N. N., N. N., Y. Y. 1—1 K, továbbá ifj. Popper József cukorkák, Markovits Herman 50 kiló dió, Róth Sámuelné 40 db kalács, Steiner Viktor 40 db zsemlye, Umlauf Antal 10 liter bor, Láng József irkák, Huzella M. játékok és Lőrincz Mór egy fa ló. — A jószívű adakozóknak kegyes adományaiért ez uton mond köszönetet Rimler Károly polgármester.

* **Adomány.** N. N. 5 koronát adományozott szerkesztőségünk utján a rokkant katonák családjai javára. Rendelkezési helyére juttatjuk.

Nem szakadt meg a béketárgyalás.

Budapest, január 4. (Saját tudósítónktól.) A függetlenségi és 48-as pártkörben a ma este megjelent képviselők és főispánok tárgyalták a külpolitikai eseményeket s a beavatottak előadták, hogy valótlán az, mintha Oroszországgal a béketárgyalások megszakadtak volna. A felmerült surlódások már eleitől megvoltak a tárgyaló felek között s így novumot nem képeznek.

Ukránia a béke azonnali megkötését kívánja.

Budapest, január 4. (Saját tudósítónktól.) Berlinből táviratozzák: A Wolff-ügynökségnek jelentik Breszt-Litovszkából:

Január 1-én érkezett Breszt-Litovszkba az ukrán köztársaság békeküldöttsége. A delegáció tagjai Leviczky, Ljubinsky, Popozov és Szevljuk az ukrán középponti rada tagjai, akik el vannak látva az ukrán köztársaság kormányának meghatalmazásával a béketárgyalásokban való részvételre.

A meghatalmazottak elmondták, hogy a német közvéleményt megtévesztették, helytelen és részben egyenesen fantasztikus hírekkel Ukrániának Franciaországhoz és

Angliához való viszonyáról. Az ukránok a hadüzenet idején nem alkottak külön államtestet, a háború kitörésében sem közvetve sem közvetlenül nem volt részük. Most az ukrán nép szilárd államot alkotott s a demokratikus béke leggyorsabb megkötését kívánja.

Az ukránok kiküldöttei remélik, hogy a béketárgyalásokon a népbiztosok tanácsának képviselőivel egyetértően járhatnak el. A legközelebbi napokban érkezik Breszt-Litovszkba az ukrán küldöttség többi tagja, az elnökkel együtt.

Buchanan elhagyta Pétervárt.

Budapest, január 4. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Buchanan angol nagykövet elhagyta Pétervárt és Londonba utazott betegsége miatt. Az oroszországi angol hadibizottság tagjai szintén elutaztak.

Korovicsenko tábornokot agyonverték.

Budapest, január 4. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Korovicsenko tábornokot, akit Kerenszki nevezett ki Turkesztán katonai parancsnokává, a nép elfogta és agyonverte.

* **Lappangó kormányválság.** Budapesti tudósítónk jelenti: A 8 Órai Újság lappangó kormányválságról ír, melynek előbb-utóbb ki kell törnie s melynek a Wekerle-kabinet nemsokára áldozata lesz. Wekerle nem tudta meghozni azokat a vívmányokat, melyeket ígért. Bécsnek nem tudta meghozni a teljes általános, titkos választói jogot, a hosszulejárati kiegyezést és vámszövetséget s ezért mindenki elejtette s bukni kell. A nevezett lap szerint Hadik miniszter lemondását a Mezössy miniszter távozása követi, kinek lemondása befejezett dolog s nemsokára be fog következni.

* **Ma nyitják meg az első melegedőszobát.** Tudatom a város közönségével, hogy az 1. számú városi melegedőhelyiség Bástya-utca 2. sz. házban a mai napon megnyílik. A melegedőhelyiség három szobából áll úgy hogy egy külön szobában kapnak helyet a nők gyermekeikkel, a második szobában a férfiak és egy külön szobában melegedhetnek a társadalom elesettjei, koldusok stb. A melegedőhelyiség reggel 9 órától délután 6 óráig van nyitva. Egy óránál hosszabb időn át senki a melegedőhelyiségben nem tartózkodhatik. Felhívom a melegedőszoba látogatóit, hogy a felügyelőnek utasításait kövessék, a tisztaságra saját érdekükben ügyeljenek. A ragályos betegségben levők a melegedőhelyiséget igénybe nem vehetik. Nagyvárad, 1918 január 4-én. Lukács Ödön polgármesterhelyettes.

* **Katonai előléptetés.** Dr. Sebestyén Emil közalapítványi jogügyi főtanácsost, honvédszázados főhadnagyot a király századoská léptette elő. Az új huszárszázados Sebestyén Lajosnak, a nagyvárad-i takarékpénztár nyug. pénztárosának fia.

* **Megkezdték a rekvirálást.** Tegnap már megkezdték Nagyváradon a rekvirálást, nem ugyan a határrendőrség, mint először az élelmezési miniszter elrendelte, hanem a nagyvárad-i rendőrség kiküldöttje, katonai és polgári megbízott közbejöttével. Az olasz területben: Réz Bertalan tb. r. alkapitány, dr. Jellinek József huszár főhadnagy és Kortsmáros László tanító, az újvárosi és külvárosi területben: Vadász József tb. r. alkapitány, Uhlarik Béla tüzérfőhadnagy és Jerzsák Árpád tanító; a váralja-velence és csillagvárosi területben: Molnár István tb. rendőrfelügyelő, Grosz Samu honvéd hadnagy és Zachariás Jenő tanító. A rekvirálás a buzára, rozsrá, kétszeresre, árpára, zabra, tengerire, bab, borsó, lencse és ezek örleményeire, lisztre, köleskására és árpagyöngyre terjed ki. A rekvirálás mindenre kiterjed.

* **A Népszövetség vasárnapi mozi-délutánja.** A Kath. Népszövetség holnap, vasárnap délután tartandó mozi-délutánja ez alkalommal kivételesen 4 órakor kezdődik, mely körülményre ezuttal hívjuk fel a közönség figyelmét. Teremnyitás a pénztárnyitással egyidejűleg fél 4 órakor lesz.

* **Január 12-ikén lesz a jogász-kabare.** A jogászok kabaréjának napja már meg van állapítva. A vidám est január 12-én fog lezajlani a Kath. Kör pompás akusztikájú, hatalmas Szent-László-termében, amint értesülünk, este 8 órai kezdettel. A jogászfűjesség nagy ambícióval készül az estélyre, külön-külön és együttesen azon iparkodnak, hogy a közönség igényeit kielégítsék s kellemes szórakozást biztosítsanak a már is osztatlan érdeklődéssel várt 12-iki estére. A próbák már javában folynak és pedig biztatón, úgy, hogy holnap már teljes műsort tudunk közölni. Egyelőre csak annyit árulhatunk el, hogy a nagyváradiak kedvelt szubrettjén, Kálmán Mancin kívül bájos nagyváradi urleányok, továbbá a jogászfűjesség közismert alakjai: Kakas István, Soltész Kálmán, Fráter József, Moldoványi László, Papp Károly, Markovits László, Rack Kálmán és Sztarill Ferenc fognak a műsoron szerepelni ötletes és vidám számokkal. A jegyek keddtől kezdve a Hegedüs-hírlaprodában válthatók.

* **A főgimnázium szünete.** A karácsonyi szünetet meghosszabbító miniszteri rendelet a legutolsó napig nem érkezett meg a premontrai főgimnázium igazgatóságához, így az intézet, mely fűtőanyaggyűjtésben is el van látva, a legteljesebb munkakedvvel kezdte meg a tanítást. Ma azonban oly rendeletet kapott, hogy annak értelmében kénytelen szünetelni január 16-ikáig. 17-ikén rendes előadás.

* **Lehulló meteor.** Gyönyörű és ritka égi tűnemény volt látható tegnap este fél 10 óra után 6 perccel. Egy hatalmas meteor hullott le az északnyugati égboltról, melynek átmérője 40-50 centiméter volt. Kékes fehér lánggal égett, mint a magnézium fény. Hatalmas csóva húzódott utána másfél méter hosszúságban. Majdnem egy percig tartott a pompás tűnemény, míg a meteor eltűnt Hegyközüjlak irányában. A ritka látványosságnak sok nézője volt, mert a hatalmas fényzőn megvilágította az égboltozat egy nagy darabját. Az egyik néző megjegyezte: meghiusultak a béketárgyalások.

* **A hatósági munkaközvetítő választmányi ülése.** Nagyvárad város tanácsa a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak múlt évi dec. hó 6-án kelt 36431-917. VI. D. számú rendelete alapján a hatósági munkaközvetítő választmányát az érdekeltek meghallgatásával egyelőre ideiglenes minőségben megválasztván, a választmány t. tagjait a f. hó 5-én, szombat d. u. 5 órakor a városháza bizottsági termében tartandó ülésre tisztelettel meghívom. Tárgy: Az ideiglenes alkalmazottak megbízatása. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* **Megnyílik a sport-téri jégpálya.** A helybeli Sport-téren levő jégpálya folyó hó 6-án megnyílik, hol hetenkint 3-szor a 4. honvéd pótzászlóalj zenekara fog közreműködni. Belépődíjak: egyszeri korcsolyázásra 1 korona, idénybérlet 30 kor, nézőhely 50 fillér.

* **Koszorúmegváltás.** Szödényi Irma 20 koronát küldött szerkesztőségünkbe koszorúmegváltás címen Kelepecz Dezsőné elhunytá alkalmából az elesett honvédek árvái javára. Rendeltetési helyére juttatjuk.

* **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon rokonnok, jóbarátok és ismerősöknek, kik a felejtetetlen gyermek és testvér temetésén résztvettek és fájalmunkat enyhítették, ezuttal mond hálás köszönetet özv. Gábor Jánosné és családja.

* **Bott György temetése.** Mély részvétellel kísérték ki tegnap délelőtt utolsó útjára **Bott György**, a nagyváradai detektívtesztület kiölt tagját, akinek a halálát a háborús fáradság bizony nagyon elősegítette. A Kereszt-utca 2. számú gyászháznál ment végbe a temetés. Jelen volt **Gerő Mrmin főkapitány**, **Jánossy Gyula** tb. főkapitány, **Kolontáry János** rendőrfogalmazó, az összes detektívek, a rendőrlégénységet egy diszszakasz képviselte. A Rulikovszky-temetőben helyezték végső nyugalomra **Bott György holttestét.** A sírnál **Jánossy Gyula** tb. főkapitány tartott megható bucsubeszédet az igazán kiváló, derék detektív holtteste felett, szép szavakban méltatta a **Bott György** érdemeit, akit bizony egyelőre nehéz lesz pótolni a detektívkarban.

* **Jótekonycélú hangverseny.** Bleyerné Garzó Adél zeneiskolája január 5-én este fél 9 órakor a Vármegyeház dísztermében a négyes honvédek özvegyei és árvái javára jótekonycélú hangversenyt rendez, melyen alkalma nyílik a műértő és zenekulturát komolyan értékelő nagyváradai közönségnek egy minden tekintetben művészi nivóju koncert meghallgatására. Bleyerné növendékeit az előző évek hangversenyeiből is ismerjük és mondhatjuk, hogy azok már rég túlhaladtak az amatőrökösödés szűk keretein és az iskola hangversenyei mindég művészi esemény számba mentek. Különös érdekességet kölcsönöz a hangversenynek, hogy **Kell Rezső** az itteni szocietás közkedvelt tagja hegedűjátékával fogja a közönséget gyönyörködtetni. Részletes műsört nem közlünk, egyelőre csak annyit jelezhetünk, hogy **Nagy Irén**, **Kraus Ella**, **Barta Ninus**, **Biszterszky Erzsike**, **Klein Böske** és **Schönberger Emmy** fognak közreműködni, kiknek nevei a multakból ítélve biztositják e hangverseny sikerét. Jegyek kaphatók **Rákóczy-ut 12. III. emelet, 20. Telefon 15-15.**

* **Gimnázium**, reál és polgáristákat felvételi és javítóvizsgákra felelősséggel előkészít **Guttman S. Magyar-u. 9. sz.**

* **Sonka és huspácoláshoz** só kapható a **Csillaggyógyszertárban.**

Színház.

Heti műsor:

Szombat délután: Féltekenység.
Szombat este: Stambul rózsája.
Vasárnap délután: Csárdáskirályné.
Vasárnap este: Márványmenyasszony.

A színház t. bérletét értesíti az igazgatóság, hogy a bérlet II. ciklusának befizetése esedékessé válván, a fizetések a mai naptól kezdve a hivatalos órák alatt a színház titkári hivatalában eszközölhetők.

Minden jegy elkelt! feliratu tábla ebben az idényben nem tartozik a ritkaságok közé, de olyan élesen még nem láttuk ezt a táblát a zsufolt házat hirdetni, mint tegnap. A színházi pénztár előtt lóg a tábla, amely fennen hirdeti, hogy vasárnap délutánra már egyetlen ülőhely sem kapható. Vasárnap délután a Csárdás királynőt tüzték előadásra és a pompás operette most igazolta, hogy még mindig egyik legkedveltebb műsordarabja a színháznak.

Ma este a Stambul rózsája kerül színre. A pompás operette ma estére is zsufolt házat vonzott.

A **Márványmenyasszony.** Vasárnap este az idény egyik nagy hatással bemutatott operettje, a **Márványmenyasszony** került színre. A kitűnő operette vasárnapi előadása iránt a közönség körében a legmelegebb érdeklődés nyilvánul.

IRODALOM

A Társaság legújabb száma is változatos, előkelő tartalommal jelent meg. **Gergely István** a főudvarmesterről ír megkapó jellemrajzot. **Törökne Koyács Hermin** befejezi elbeszélését. **Bardócz Árpád**, **Beöthy Zsigmond** és **Fáy József** versei, érdekes Társaság- és Divat-rovat egészítik ki a szám tartalmát. A képek között **Izabella főhercegnő** és **Hertlich gróf** kancellár képét közli a lap, mely januári számában kezdi meg **Drasche Lázár Alfréd** Tűzkereszt című regényének közlését. A Társaság előfizetési ára negyedévre 20 korona. A Társaság kiadóhivatala: Budapest, IV., Reáltanoda-utca 18.

LEGUJABB.

Az oroszok ellenzik a kereskedelmi szerződések megújítását is.

Budapest, január 4. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Daily Mail jelenti Pétervárról: A Szmolne-intézetben közgyűlés volt, melyen **Kramenek** nyilatkozatot tett a béketárgyalásról. Akik a közgyűlésen részt vettek, még nem tudták, hogy a béketárgyalások megszakadtak. **Kramenek** felolvasta jelentését és kifejtette, hogy az oroszok a kereskedelmi szerződések megújításával szemben is ellenállást tanúsítanak. Kifejtette, hogy az összes gazdasági területek erejedésben vannak. Hosszu lejáratu szerződéseket kötni nem lehet és olyan alapelveket sem lehet elfogadni, melyek a szocializmussal ellentétben vannak.

A Wolff ügynökség esti jelentése.

Budapest, január 4. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelenti a Wolff ügynökség: Az összes harctereken simmi ujság.

Caillaux szabadlábban marad.

Budapest, január 4. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Párisi jelentés szerint a párisi haditörvényszék a párisi katonai kormányzónak **Caillaux** elfogatására vonatkozó parancsát az eljárás befejeztéig hatályon kívül helyezte.

Archangelszket elhagyták az ántánt hajók.

Budapest, január 4. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Archangelszki kikötőjéből az összes angol és francia hajók eltávoztak. Az angol raktárakat feloszlatták, ami Péterváron igen nagy hatást keltett.

Csicserics altábornagy Breszt-Litovszkban.

Budapest, január 4. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik a Magyar Távirati Irodának: **Csicserics altábornagy**, a hadseregparancsnokságnak képviselője a béketárgyalásra, Breszt-Litovszkba érkezett.

A berlini lapok helyeslik a kormány eljárását.

Budapest, január 4. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A kancellár ál-

tal között bresztlitovszki incidens Berlin politikai köreibben mély benyomást keltett. A lapok egyértelműen helyeslik a kormány felfogását. Egyes lapok az orosz kormány követeléseit mögött angol befolyást sejtnek.

NYILTER.

Karácsonyi árjegyzék!

Porcellán mozsár, ütővel . . .	8.-
Majolika gyümölcs állvány . . .	8.-
Majolika tálca fogóval . . .	8.-
Majolika cukortartó díszes . . .	8.-
Majolika gyümölcs készlet . . .	8.-
Vizes készlet csiszolt üvegből . . .	8.-
Boros . . .	8.-
Likör . . .	8.-
Bőröskészlet színes aranyozással . . .	8.-
Boroskészlet színes . . .	8.-
Vizeskészlet színes . . .	8.-
Liköröskészlet színes . . .	8.-
Befőtteskészlet kristály fehé . . .	8.-
Gyűjtemény készlet kristály üvegből . . .	8.-
Majolika fali sótartó színes . . .	5.-
Majolika vizeskanecsó színes . . .	5.-
Kenyér kosár színes üveggel . . .	5.-
China ezüst cukortartó . . .	5.-
China ezüst gyümölcs állvány . . .	5.-
Majolika virágváza színes . . .	5.-
Majolika virágfazék . . .	5.-
Majolika dísz figura . . .	5.-
Porcellán főzőlábos . . .	5.-
Porcellán főzőfazék . . .	5.-
Teáskészlet színes aranyozással . . .	25.-
Kávéskészlet színes aranyozással . . .	25.-
Feketés készlet színes aranyozással . . .	25.-
Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással . . .	70.-
Hidegfelvágottas kész. sz. aranyozással . . .	24.-
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel . . .	25.-
Fali tükör színes aranyozott kerettel . . .	25.-
Asztali lámpa teljesen felszerelve . . .	25.-
Függő . . .	25.-
Teás pohár China ezüst foglalatban . . .	8.-
Teás csésze szin. finom aranyozással . . .	8.-
Kávés . . .	8.-
Köpöcsésze . . .	8.-
Főzőlábos barna tűzálló füllel . . .	8.-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablak üvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLOS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és dísz műtárgy nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Dr. KRÜGER ILDÁR

Legújabb fűzőket legolcsóbban
Kosztinbaum Julliskával
tehát beszerezni,
Rákóczi-ut.(Korona gyógyszerár mellett)
Leibohenek főútján.
Telefonszám 827.

IRÓGÉPEKET
VESZ, ELAD,
CSERÉL és JAVIT
KARCZAG
ZÖLDFÁ-utca 5.

Villamos-világítási
és csengőjavítások, Wolfram-
égők, 1/2 Wattos lámpák, csil-
lárok, motorok, mérsékelt áron.

STERN ADOLF
Szent János-u. 20 Telefon 556

Vas és rézágvak

afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: összehajtos
ágyak eredeti gyári áron
kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

VISZKETEĞ

rüh, sömör, ótvár, sebek és mindennemű
bőrbajokat gyorsan és biztosan gyógyít a

BORÓKA KENŐCS

Nem piszkít és teljesen szagtalan. Kis tégely
ára 3 kor. nagy tégely ára 5 kor. családi
tégely ára 9 korona. Hozzávaló szappan 5 kor.

KÉSZITI:

Gerő Sándor

gyógyszerész. Nagykőrös.

Nagyváradon kapható: Csillag gyógyszerár,
Irgalmasrend gyógyszerár Kain Eszter,
Németh Pál, Dr Rác és Vadász, Reisz Ist-
ván, Szent-Antal gyógyszerár, Csanda Andre
és Zeigmondovits Géza gyógyszerárában.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet
VI-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1918. január
1-én a VI-ik, új évtársulatát nyitotta meg.

Az előbbi üzletiek, — dacára a nehéz meg-
élhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folynak
Belépni szándékozók üzletészeket jegyezhetnek
még most is a hivatalos órák alatt a szövet-
kezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy
üzletész heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki ki
annyi üzletészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj
üzletészentént 20 fillér. 3 év múlva az évtársulat
felköt; a tagok a befizetett összeget kikapják s a
reájuk eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg 1/3 részéig a szö-
vetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely
3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, érték
papírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a
tagok között osztatik fel, s kiki heti betéte arányá-
ban részesedik.

Az eddigi évtársulatoknál a nyereségrészesedés
jóval magasabb volt, mint bármely takarékszövetkezetnél.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat leg-
magasabb kamattal kamatoztatja. Tőkekamatadót a
szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, hogy
felvétel végett szövetkezetünk helyiségében, vagy a
csoportvezetőknél mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet
igazgatósága.

Betűszedő tanulóknak
fiú és berakó tanuló-
knak leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

MOCSÁRY SÁNDOR

TELEFON 1404.

ZÖLDFÁ-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő,
bádogos, lakatos, műszerész
és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Elektro-
technikai cikkek és 1/2 Wattos
Wolfram szálak Tungstam-égők
állandóan raktáron.

ESZAI LIDIA

Előrendel-
és házalat

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda épületében.

Interurbán telefon:
11-53 szám

A Szilágyi-utca színház
színházának egye-
déli hárszállítója.
Tisztelettel és ábr-
hívásokkal köszönet.
Fűzők, ruhákat után a
hosszvidékbe idő alatt
alkalmatlanság.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ES TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

A telep telefonja 514.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb
árban kaphatók. Telefon rendelésre
izzólámpák díjmentesen házhoz szállítottak.
Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli
berendezéseket. Egész éjjel ügyeltes szolgálát.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000
gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kap-
hatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerező telefonja

55.

Főszerező telefonja

55.